

ET RIKT LIV MED ENKLE MIDLER

Det ligger i vår natur

OM DOKUMENTET

I kapittel 1 og 2 presenteres vårt verdigrunnlag og vår formålsparagraf, sammen med en beskrivelse av hva dette betyr for DNT framover.

I kapittel 3 beskrives mål og tiltak for DNTs kjernevirksomhet og virkemidler. De beskriver summen av det DNT som forbund av 57 medlemsforeninger skal utrette. Ikke alle mål og tiltak er like relevante for alle medlemsforeninger.

I kapittel 4 er det gitt en beskrivelse av relevante utviklingstrekk og gjennom dette også et bilde av muligheter og utfordringer DNT står overfor og som ligger til grunn for mål og tiltak i kapittel 3.

I kapittel 5 følger et forslag til hvordan vedtatt strategi skal følges opp, videreutvikles og konkretiseres.

FOR STF BETYR DETTE:

STF legger generelt DNTs veicalg til grunn som førende for egen virksomhet. I dette dokumentet er STF's lokale og mer konkrete målsettinger og tiltak til oppfølging av DNTs veialg, skrevet inn som egne avsnitt.

STF —

INNHOOLD

1.	SAMMENDRAG	5
2.	HVEM ER VI?	6
2.1	På tur siden 1868	6
2.2	DNT-familien	8
2.3	Idégrunnlag	8
2.4	Kjernevirksomhet og virkemidler	8
3.	VEIVALG	10
3.1	Kjernevirksomhet	12
3.1.1	Aktiviteter	12
3.1.2	Hytter og ruter	17
3.1.3	Natur, kulturarv og miljø	23
3.2	Virkemidler	26
3.2.1	Organisasjon	26
3.2.2	Økonomi	30
3.2.3	Kommunikasjon	32
3.2.4	Digitalisering	35
4.	BAKGRUNN FOR VEIVALG	38
4.1	Aktiviteter	40
4.2	Hytter og ruter	41
4.3	Natur, kulturarv og miljø	41
4.4	Organisasjon	41
4.5	Kommunikasjon	42
4.6	Økonomi	43
4.7	Digitalisering	43
5	GJENNOMFØRING OG OPPFØLGING	44
6	GRUNNLAGSDOKUMENTER	47
7.	BÆREKRAFTIGE VEIVALG	48

1. SAMMENDRAG

Som Norges største friluftslivsorganisasjon med rundt 550 hytter og 22.000 kilometer merkede stier har DNT en unik posisjon. Vi skaper naturopplevelser for livet og tar vare på den norske friluftslivstradisjonen i fjellet, i skogen, langs kysten, i tettsteder og i byen. Den røde T-en er et nasjonalt symbol.

Foreningens formål, visjon og verdier definerer hvem vi er og gjør oss til en viktig samfunnsaktør. Mantraet til filosofen og friluftslivsentusiasten Arne Næss var «et rikt liv med enkle midler». Dette oppsummerer også vår virksomhet, og illustrerer hvilken posisjon vi skal ta gjennom vår kjernevirksomhet. I et lavutslipps-samfunn reiser vi mindre og saktere og opplever mer.

DNT har over 310 000 medlemmer, og har de siste årene hatt en vekst på rundt 12 000 medlemmer i snitt per år. Hytte- og rutenettet er landsomfattende, vi tilbyr friluftslivsaktiviteter over hele landet og arbeider aktivt for å ta vare på naturen. Vi opplever rekordtilstrømning til hyttene, aktivitetsnivået er høyere enn noen gang (over 1,2 millioner deltok på våre aktiviteter i 2017) og antall dugnadstimer øker, til over 820.000 i 2017. DNT er en folkebevegelse, og noe ganske annet enn da en liten gruppe menn stiftet foreningen i 1868. Men formålet, å fremme det enkle friluftslivet og tilrettelegge for gode naturopplevelser, er det samme, 150 år etter.

Ifølge DNTs medlemsundersøkelse fra 2017 oppfattes det enkle friluftslivet som jordnært, troverdig og sympatisk. Både medlemmer og ikke-medlemmer opplever at noe av det viktigste DNT gjør, er å tilrettelegge for tur- og hytteopplevelser. DNT skal prioritere det enkle friluftslivet og sikre friluftslivets natur- og kulturgrunnlag, samtidig som organisasjonens posisjon og vekst sikres. Å tilrettelegge for et enklere friluftsliv er det viktigste vi bidrar med i et klimavennlig samfunn. Vår vekst skal ikke gå på bekostning av bærekraft.

Hensikten med strategien er å peke ut de viktigste veivalgene de kommende fem årene. Disse er forankret i visjon, formålsparagraf og verdier, og påvirkes av interne og eksterne utviklingstrekk. Strategien skal samle vår mangfoldige forening.

SAMMENDRAG STAVANGER TURISTFORENING

Stavanger turistforening (STF) er Rogalands største frilufsorganisasjon med 27 000 medlemmer, 46 hytteanlegg og 1250 km merkede stier i fjellet. STF er tilsluttet DNT og stiller seg bak DNTs visjon og verdier.

Lokalt har STF en sterk posisjon, og vi skal arbeide for å opprettholde og styrke denne som regionens fremste aktør innen friluftsliv.

For strategiperioden legges det opp til fortsatt stø kurs, med fokus på det gode folkehelsearbeidet som drives i foreningen og styrking av kvalitet i alle ledd av foreningens tilbud. Arbeidet med Naturforvaltning og organisasjonsutvikling skal videreføres.

Hytte- og rutetilbudet er på mange måter foreningens kjernetilbud, og dette skal fortsatt stå sentralt. Eksisterende anlegg skal ivaretas og videreutvikles, samtidig som tilbudet skal styrkes ved å søke å realisere noen utvalgte nye hytteprosjekter. STF skal i perioden begrense eller kompensere for negativ miljøpåvirkning av egen virksomhet, spesielt slitasje på grunn av stor ferdsel langs STF's merkede stier.

Foreningens aktivitetstilbud, både fellesturer og egenorganiserte aktiviteter skal styrkes ytterligere. Veksten i aktivitetstilbudet skal spesielt skje innen områdene bynært friluftsliv, 60+ og tilrettelegging for grupper med særskilte behov.

Tross ønsker og krav om profesjonalisering av virksomheten skal STF i stor grad legge opp til at foreningen skal drives av frivillige. Rekruttering og oppfølging av frivillige skal styrkes for å legge til rette for at enda flere medlemmer som ønsker det får engasjere seg i et meningsfullt arbeid i et inkluderende fellesskap.

STF

2. HVEM ER VI?

2.1 PÅ TUR SIDEN 1868

På 150 år har DNT gått fra å være en forening for de få til å bli en folkebevegelse. Vårt ønske om å få flest mulig ut i naturen, samtidig som vi tar godt vare på den, ligger fast. Sagt med stifteren Thomas Heftyes ord: «Lad oss gjøre det let og billigt, at riktig mange kan komme og se, hva der er stort og vakkert i vort land».

DNT har utviklet seg fra å ha mest aktivitet i høyfjellet til også å være en aktør der folk bor; på bygda, i byen, langs kysten og ved skogen. Dette gjør DNT til en viktig samfunnsaktør.

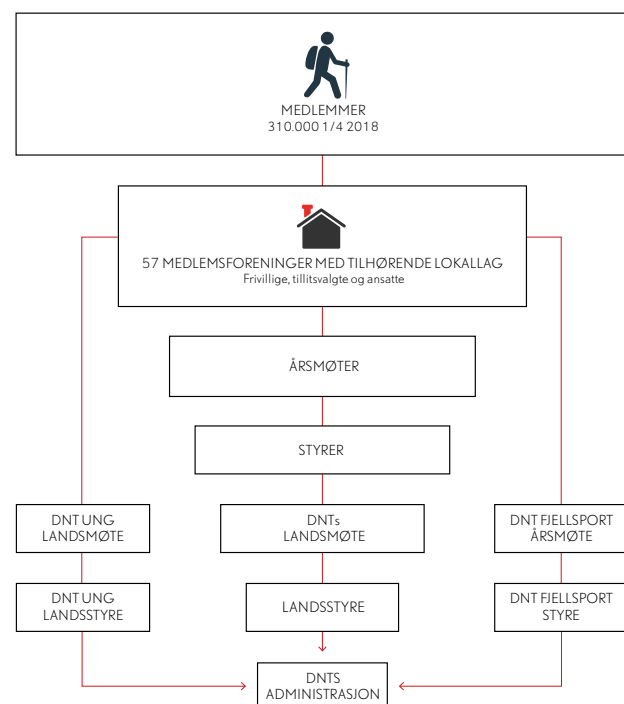

2.2 DNT-FAMILIEN

DNT er en stor, sammensatt og demokratisk styrt organisasjon med 310 000 medlemmer. Det vi omtaler som DNT-familien er forbundet av de 57 medlemsforeningene med tilhørende 81 lokale turlag, landsstyret, samt DNTs sentrale administrasjon (DNT sentralt). Landsmøtet er DNTs øverste organ; her møter delegater fra alle medlemsforeningene. Landsmøtet velger landsstyret som har overordnet ansvar for å følge opp veivalg vedtatt av landsmøtet. DNT sentralt skal bidra til å sette vedtakene fra landsmøtet og landsstyret ut i livet i tett samarbeid med medlemsforeningene. Drift av hytter, ruter og aktiviteter er medlemsforeningenes ansvar, mens DNT sentralt skal bidra til å finne gode, felles løsninger.

Over 820.000 dugnadstimer nedlegges årlig, og rundt 200 ansatte jobber hver dag for å oppfylle foreningens formål.

DNT-familien

2.3 IDÉGRUNNLAG

DNT har siden 1868 jobbet for å legge til rette for ferdsel i naturen og har følgende idégrunnlag:

- < **Formålsparagraf:** DNT skal arbeide for et enkelt, aktivt, allsidig og naturvennlig friluftsliv og for sikring av friluftslivets natur- og kulturgrunnlag.
- < **Visjon:** Naturopplevelser for livet
- < **Verdier:** Spennende, Troverdige, Inkluderende, Enkelt og Naturvennlig (STIEN)

Det sosiale fellesskapet og verdiene løftes frem som viktig for tillitsvalgte, deltakere og medlemmer. Å fokusere på idégrunnlaget er derfor et tydelig veivalg. FOTO:Marius Dalseg Sætre

Stadig flere søker mot det enkle og unike i en hektisk hverdag. Tap av naturmangfold og klimaendringer er blant de største utfordringene verden står overfor. Dette vil kreve endret arealpolitikk og omstilling til et lavutslipps-samfunn. Mer enn noen sinne er det viktig at DNT tilbyr enkle friluftslivsopplevelser, siden det gjør det lettere å drive friluftsliv på egen hånd.

Det bærende for det enkle friluftslivet er at alle aktiviteter skal skje med kroppen som drivkraft, på naturens premisser. Nøkternhet er en rettesnor, og aktivitetene skal i minst mulig grad sette fotavtrykk i naturen.

DNT har et unikt utgangspunkt for å gjøre folk i stand til å oppleve naturen på egen hånd gjennom å tilrettelegge med hytter, merke stier, skape gode arenaer for egenorganisert aktivitet og dele kunnskap om ferdsel i naturen.

Komfort eller høy standard på hyttene er ikke det viktigste for opplevelsene, verken blant medlemmer eller ikke-medlemmer. Det enkle friluftslivet kan ofte ha sitt utspring der folk bor – om det er i skogen, på bygda, i byen, i fjellområder eller ved kysten. For at friluftslivet skal oppleves enkelt, må tilbudet og aktivitetene favne bredt og ta hensyn til alle aldersgrupper, økonomiske ressurser og forkunnskaper.

2.4 KJERNEVIRKSOMHET OG VIRKEMIDLER

Med DNTs kjernevirksomhet menes:

- < Aktiviteter
- < Hytter og ruter
- < Forvaltning av natur, kulturarv og miljø

Modell 1: DNT-hytta

De viktigste virkemidlene som brukes for å lykkes med kjernevirksomheten, er organisasjon, kommunikasjon, økonomi og digitalisering.

Modell 1 (DNT-hytta) viser at våre verdier og formålsparagraf er fundamentet. Kjernevirksomhet er hytter og ruter, aktiviteter og arbeid med natur, kulturarv og miljø. Virkemidlene som må brukes for å lykkes; organisasjon, kommunikasjon, økonomi og digitalisering, utgjør grunnmuren. Lykkes vi med å nå målene innen kjernevirksomhet og virkemidler, lykkes vi også med vår overordnede visjon; naturopplevelser for livet.

FOR STF BETYR DETTE:

STF er en av 57 medlemsforeninger i DNT, og stiller seg fullt ut bak formuleringene av verdier og kjernevirksomhet for hele DNT. STF har lenge vært en foregangsforening i DNT som har lagt vekt på innovasjon og nytenking, som reflekteres godt i verdien Spennende.

STF

3. VEIVALG

Veivalg betyr å ta stilling til mål, prioriteringer og tiltak som setter DNTs verdigrunnlag ut i livet.

Rondane. FOTO:Marius Dalseg Sætre

KJERNEVIRKSOMHET:

Aktiviteter

SIDE 12-13

Hytter og ruter

SIDE 14-15

Natur, kulturarv
og miljø

SIDE 16-17

VIRKEMIDLER:

Organisasjon

SIDE 18-19

Økonomi

SIDE 20-21

Kommunikasjon

SIDE 22-23

Digitalisering

SIDE 24-25

3.1 KJERNEVIRKSOMHET

3.1.1

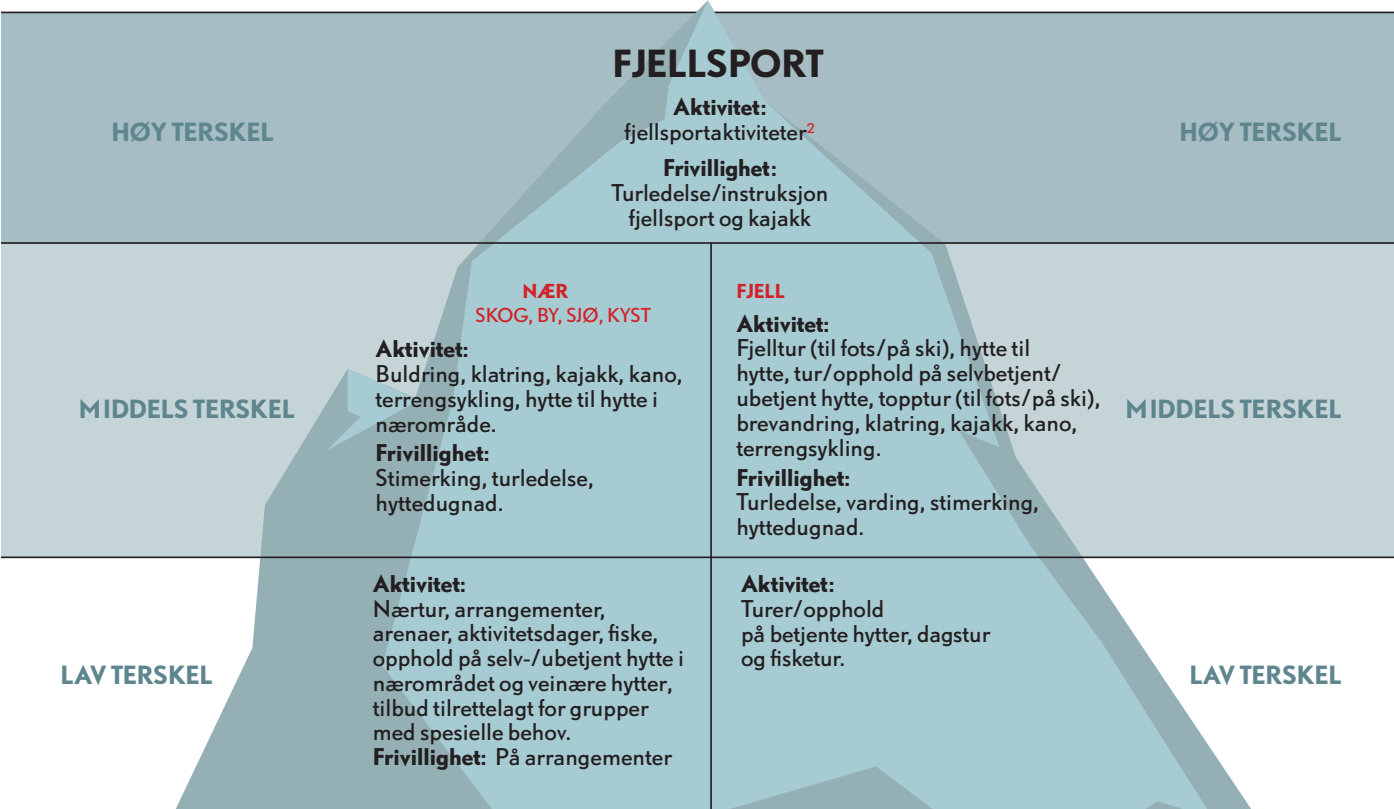
T Aktiviteter

Bakgrunn: Vårt aktivitetstilbud skal være interessant og attraktivt for mange. Vi skal tilby inkluderende aktiviteter som utvikler limet mellom medlemmer, frivillige, tillitsvalgte og ansatte. Å være inkludert vil si å delta i fellesskap sammen med andre og oppleve sosial tilhørighet. Inkludering er en vedvarende prosess, det være seg å bli inkludert som ny i en fjellsportgruppe eller å bli kjent med naturen, frivilligheten og menneskene i DNT.

Modell 2 illustrerer at vi tilbyr et mangfold av friluftskativite- ter, av ulik vanskelighetsgrad. Modellen kan være et verktøy for medlemsforeningene. Hvilken del av pyramiden de skal

konsentrere seg om, avhenger av geografiske forutsetninger, størrelse og interesse hos frivillige. Å fylle nederste del til venstre vil være viktig for å rekruttere og inkludere nye grup- per av deltakere, frivillige og medlemmer. Samtidig er det viktig å fylle øvre deler av pyramiden, slik at vi er attraktive for dem med mye erfaring og kunnskap. DNT skal legge premissene for utviklingen av friluftslivet i takt med samfunnsutviklingen. Verdien spennende betyr at DNT skal delta aktivt i utviklingen av nye former for friluftsliv og tilpasse sitt tilbud til nye generasjoner. Samtidig skal vi være en garantist for at utviklingen skjer i tråd med DNTs øvrige verdier.

Modell 2: Aktivitetsfjellet¹

1: Figuren viser ikke alle aktivitetene i regi av DNT, men illustrerer mangfoldet. 2: Inkluderer aktiviteter som for eksempel topptur, isklatring og kiting.

Innen 2023 skal DNT ha et bredt tilbud av aktiviteter og arenaer til alle aldersgrupper som oppleves som inkluderende og motiverer til egenorgani- sert aktivitet. Alle nye aktiviteter skal baseres på det enkle friluftslivet og skje med kroppen som drivkraft.

MÅLTALL

- › Andelen i befolkningen som har vært på kortere fotturer i skogen eller fjellet det siste året skal økes fra 78 prosent i 2017 til over 80 prosent i 2023, altså 4,2 millioner. ¹
- › Innen 2023 skal vi være til stede med friluftslivsaktiviteter i alle kommuner. I 2017 var vi til stede med aktivitet i 229 kommuner.

1. Måles i SSBs leveårsundersøkelse: Idrett og friluftsliv, som gjennomføres hvert 3. år. Prosenttallet var 81 i 2011, 79 i 2014 og 78 i 2017. Antallet er basert på SSBs befolkningsstatistikk per 1.1.2018.

MÅL	DELMÅL	TILTAK
Vi skal bidra til at flere gjennomfører friluftskativiteter, også på egen hånd	Prioritere aktiviteter som gir økt kunnskap om friluftsliv og bidrar til egenorganisert aktivitet i alle naturområder	› Utvikle eksisterende og nye arenaer som styrker egenaktivitet og kompetanse › Videreutvikle samarbeid med barnehager, skoler, offentlige instanser og utdanningsinstitusjoner
	Aktivitetstilbudet skal være inkluderende for alle alders- og samfunnsgrupper	› Jevnlig måling av brukere og medlemmers oppfatning av DNT som inkluderende › Prioritere aktiviteter for barn, unge og familier for å inkludere flere › Innføre inkludering som emne i turlederutdanningen › Legge til rette for utlån av friluftsutstyr › Videreutvikle tilbud og tilpasninger for folk med funksjonsnedsettelse
	Styrke arbeidet med aktiviteter for barn og ungdom	› Opprettholde et variert og rimelig tilbud for medlemmer mellom 13 og 26 år › Videreutvikle DNT ung som en tydelig samfunnsaktør i spørsmål om friluftsliv, naturvern og miljø › Kommunisere tilbudet i kanalene målgruppene til enhver tid er › Utvikle egen handlingsplan for DNTs ungdomstilbud
	Vi skal være en premissleverandør for både organisert og uorganisert ferdsel med kroppen som motor i alle natur-områder.	› Styrke kompetansen til turledere, instruktører og andre frivillige › Utvikle og oppgradere våre utdanningsprogram med kunnskap om friluftslivets natur- og kulturgrunnlag › Opprette sikkerhetsutvalg og videreutvikle handlingsplan for sikkerhetsarbeid › Videreføre kommunikasjon om fjellvett og turvett
Vi skal være en synlig og ansvarlig samfunnsaktør innen fjellsport	Styrke aktiviteter knyttet til vann og kyst	› Lage en handlingsplan for kystfriluftsliv innen utløp av 2019 › Etablere en egen kajaksatsing med tilhørende kompetansearbeid › Styrke og synliggjøre arbeidet med kystleden og kystledhytter
		› Lage en handlingsplan for fjellsport for å iverksette målene fra strategisk plattform for fjellsportarbeidet › Bygge og promotere gode fjellsport-ambassadører › Styrke samarbeidet med andre fjellsportaktører, med særlig vekt på Norsk Fjellsportforum

● STF

FOR STF BETYR DETTE:

AKTIVITETER

Generelt

Det enkle friluftsliv står sentralt som en verdi i DNT og STF. Dette må likevel ikke forstås som motstand mot den generelle utviklingen av friluftslivet. STF skal gå foran og bidra til at friluftslivet forblir relevant i forhold til nye generasjoner, og må derfor ta del i nyskapende aktiviteter og uttrykksformer. Samtidig sikrer bredden i STF's engasjement at også mer tradisjonelle friluftformer blir opprettholdt som en del av det brede tilbudet i foreningen.

STF skal i perioden styrke sin stilling som den viktigste friluftsansasjonen for å fremme folkehelse i Rogaland. Dette skal skje ved å rekruttere- og inkludere flere brukere til våre eksisterende tilbud, både organiserte og egenorganiserte aktiviteter. Vi skal fortsette dyrking av fjelltur og fjellsport som berikende turfellesskap blant folk som har eller ønsker å skaffe egen friluftskompetanse.

Veksten i aktivitetstilbudet skal spesielt skje innen områdene bynært friluftsliv, 60+ og tilrettelegging for grupper med særskilte behov.

Barnas Turlag

Barnas Turlag er STF's viktigste bidrag til å gi barnefamilier gode natur- og opplevelser gjennom å videreutvikle et variert og godt tilbud med aktiviteter, hytter og basecamp. Gjennom Barnas Turlag skal vi etablere flere sosiale møtesteder for aktive medlemmer. Barnas turlag STF skal ha et regionalt nedslagsfelt. Parallelt med dette skal det arbeides for å utvikle lokale aktiviteter i hele STF's område, primært i regi av lokale turlag.

Barnas Turlag skal tilrettelegge turer som kan rekruttere bredt, og ha dette med i all turplanlegging gjerne i samarbeid med andre aktører. Barnas Turlag skal jobbe for at hyttene i størst mulig grad tilrettelegges for barn og barnefamilier.

DNTung Stavanger

Målgruppen for DNT ung er 13-26 år. DNT ung Stavanger har et godt etablert tilbud for ungdom fra 16-19 år som skal prioriteres og videreføres. Det er ønskelig med en styrking av tilbudet i overgangen fra Barnas Turlag til DNT ung, samt tilbudet til eldre ungdom (18-26 år), bl.a. ved å være sterkere tilstede i studentmiljøet.

Det er et mål å få etablert en større gruppe ungdomsturledere som kan stå sentralt i et bredt og kvalitetsmessig godt tilbud til denne aldersgruppen, og som kan være aktivitetsledere, turledere og gode forbilder for ungdom ned til 12 år.

STF skal arbeide for å hindre frafall fra fysisk aktivitet i ungdomsskolealderen. En målsetting er å rekruttere flere ungdommer til DNTung Stavanger, og turledere herfra skal involveres så langt som mulig.

STF skal være en aktiv pådriver for å få samtlige skoler i Sør-Rogaland til å sende elever på leirskole og andre friluftaktiviteter, og skal utvikle og tilby skolene pakketilbud som er tilpasset skoleklasser.

Fjellsportgruppa

STF Fjellsport skal være den største og mest aktive gruppen som driver med fjellsportrelaterte aktiviteter i Rogaland og en kompetansebase på disse aktivitetene i STF. Slik sett er STF Fjellsport spissen på aktivitetspyramiden ovenfor. STF Fjellsport skal være en åpen gruppe og strebe etter å være en brobygger mellom de ulike fjellsportmiljøene i Rogaland.

Gjennom rapporten fra Høyaktivitetsutvalget er STF's satsing på aktiviteter som toppturski, klatring, bre, stisykling, kiting og padling nærmere definert. Fjellsportgruppa skal være STF's fremste kompetansemiljø for videreutvikling av disse aktivitetene.

STF Fjellsport skal:

- < Jobbe for at turer og kurs blir gjennomført på en sikker måte.
- < Delta på relevante regionale og nasjonale konferanser og arrangementer der fjellsportrelaterte tema blir tatt opp
- < Følge opp anbefalingene fra Høyaktivitetsutvalget for å utvikle tilbudet og spisse profilen i forhold til nyere friluftaktiviteter.
- < Være en aktør som tilbyr et bredt utvalg av aktiviteter på introduksjonsnivå, som kan fungere som rekrutteringsarena til de miljøene som dyrker enkeltaktivitetene på et høyere og mer spesialisert nivå.

Fjellturer

STF's Fjellturkomite vil bidra aktivt for at STF skal bli et av de ledende fjellturmiljøene i Norge innen sikkerhet i fjellet, turkvalitet, bærekraft og bevaring av fjellenes verdi. Gjennom et bredt aktivitetstilbud skal fjellturkomiteen fungere som en rekrutteringsarena for å stimulere til økt aktivitet, både egenorganiserte og organiserte aktiviteter.

Fjellturkomiteen vil øke? omfang og variasjon i turprogrammene, både sommer og vinter. Videre har komiteen som mål å øke sikkerheten og kvaliteten på turene.

Dagsturer

STF skal videreføre et bredt utvalg av dagsturer tilpasset ulike grupper. Arbeidet som er organisert i dagsturkomiteen, søndagsturkomiteen og gjennom Naturlos skal samordnes. Det gode frivillige arbeidet som utføres i disse gruppene skal videreføres som i dag. Gjennom ulike formelle og uformelle grupper, som Fjells Venner og Turkompani, skal STF søke å etablere ulike sosiale rammer for organiserte og uorganiserte turgrupper

med ulike profiler. STF skal være åpen for samarbeid også med private turgrupper som er organisert utenfor STF for å tilrettelegge for slike gruppers bruk av STF's infrastruktur.

STF 60 +

STF 60 + skal arbeide for å få flest mulig ut på tur, og i tillegg ha et godt aktivitetstilbud til medlemmene og andre.

60 + gruppen utgjør en stor andel av STF's medlemsmasse. Målsettingen i planperioden er å ytterligere styrke 60 + gruppen. Tiltak for å oppnå dette er målrettet informasjon og utvidet aktivitetstilbud.

I tillegg til et eget aktivitetstilbud for gruppen 60 +, utgjør foreningens eldre medlemmer en kjerne av aktive også i andre aktivitetsgrupper og som frivillige i hele spekteret av foreningens arbeide.

52 hverdagsturer og nærturer

STF skal videreføre prosjektet med 52 hverdagsturer med vedlikehold av løypene i samarbeid med Stavanger kommune med styrket markedsføring og gjennom en systematisk og god oppfølging av løypefadderne. Prosjektet er i en fase der det er viktig å opprettholde god merking og oppmerksomhet om tilbudet. Det skal søkes prosjektmidler eksternt for å kunne tilby et variert og spennende turtilbud i tilknytning til løypene. Nærturprosjekter i andre kommuner skal videreutvikles etter samme mønster som 52 hverdagsturer, i en skala tilpasset lokale forhold og ressurser.

Tilrettelegging og inkludering?

STF skal etablere og utvikle flere tilrettelagte tilbud til grupper som trenger spesiell tilrettelegging for å utøve

friluftsliv; innvandrere, funksjonshemmede, barn fra familier med svak økonomi osv. Det skal vektlegges å integrere slike tilrettelagte aktiviteter i eksisterende tilbud så langt som mulig.

Kystfriluftsliv

STF skal i løpet av strategiperioden utrede om foreningens tilbud innen kyst- og sjøbasert friluftsliv skal utvikles videre, og om etablerte tilbud skal samles som del av en målrettet strategi som Kystled eller annet.

Kurs og opplæring

STF skal være et av de ledende friluftslivsmiljøene i Norge innen sikkerhet i fjellet, turkvalitet, bærekraft og bevaring av fjellenes verdi. Det skal være et tilbud om turlederkurs på alle nivå, og STF skal bygge opp kompetanse ved å utdanne egne kursinstruktører i samarbeide med DNT.

For å nå disse målene skal STF:

- < Tilby følgende kurs årlig: Ambassadør-, grunnleggende turleder-, sommerturleder-, vinterturleder- og førstehjelpskurs.
- < Tilby temamøter vår og høst til turledere og andre
- < Videreføre naturlosordningen som en integrert del i STF's turtilbud og gjennom samarbeid med andre. Ordningen skal bidra til økt forståelse og kunnskap om god naturforvaltning og kulturarven i våre områder.
- < Tilby ferskingkurs og andre ferdighetskurs til egne medlemmer.

Sikkerhet og beredskap

STF skal opprettholde og videreutvikle et høyt nivå på sikkerhet og beredskap. Målsettingen er at det ikke skal forekomme noen personskader på STF's aktiviteter eller under egenorganisert aktivitet på STF's anlegg.

STF skal formidle fjellvett og gode holdninger i alle våre kanaler. Formidling til internasjonale turister skal skje i samarbeid med andre aktører, der STF skal bruke etablert friluftskompetanse til å styrke sikkerheten ved våre store naturbaserte turistattraksjoner.

Forholdet til andre aktører

STF skal utvise tilbakeholdenhet med å gå inn i direkte konkurranse om guidede aktiviteter på lik linje med kommersielle aktører. Det skal i stedet søkes å dyrke særegenhetene i DNT's fellesturmodell basert på frivillige turledere i et jevnbyrdig turfelleskap. Et utgangspunkt kan være at kommersielle aktører kan ta seg av guidete opplegg for personer uten særskilt friluftskompetanse som ønsker en engangsopplevelse, mens STF dyrker et turfelleskap blant folk som har eller ønsker å skaffe seg egen friluftskompetanse.

STF —

3.1.2

T Hytter og ruter >

Bakgrunn: DNT er i dag en sentral tilrettelegger for turliv med et omfattende nettverk av hytter og merkede stier. T-merkede stier er det friluftstilbudet desidert flest bruker. Å jobbe for at alle kan finne en tursti i nærheten av seg, er et viktig mål for DNT og samfunnet. DNT's hytter har stor nasjonal verdi. Tilbudet er for alle og er unikt i verden. Vedlikehold av hytteparken er ressurskrevende, og vi må ha en helhetlig plan for hvordan vi forvalter og ruster opp våre hytter. Innen 2023 bør vi ha oppnådd en større anerkjennelse for arbeidet. Da skal foreningen ha fått gjennomslag hos myndighetene for at oppgradering av de store anleggene er et nasjonalt ansvar og del av vår kulturarv. Det er også viktig at organisasjonen har en forståelse for at dette er et felles ansvar for hele DNT. Det er viktig å prioritere, slik at vi er trygge på at vi tar vare på det vi har, framfor å bygge nytt.

Over 1 million T-er viser vei i den norske naturen, og våre merkede stier er det tilbudet folk bruker mest. Å rekruttere flere frivillige og utvikle en felles standard for rutene slik at vi sikrer god kvalitet er viktig. FOTO: Eivind Haugstad Kleiven

Oppgradering av DNT-hyttene er et nasjonalt ansvar. Å få gjennomslag for dette er en stor og viktig målsetning. FOTO: Marius Dalseg Sætre

MÅLTALL

- Styrke felleskapets bidrag til hyttevedlikehold, blant annet ved å samle inn 150 millioner kroner til hyttefondet.
- Det skal være maksimalt 500 meter til nærmeste tursti.²

². Se også relevante mål og tiltak i avsnittet om aktivitet.

MÅL	DELMÅL	TILTAK
Opprettholde posisjonen som Norges viktigste tilrettelegger for turaktivitet.	Styrke kvaliteten på stiene	➤ Utvikle rutenett i nærmiljøet, som rekrutterer nye grupper ➤ Prioritere kyststien ➤ Videreutvikle og synliggjøre turrutekonsepter ➤ Styrke arbeidet med nasjonale turiststier ➤ Revidere merkehåndboka og etablere den som nasjonal standard innen 2019 ➤ Ruste opp DNTs rutenett etter ny nasjonal standard
	Synliggjøre og styrke deler av tilbudet som er lite brukt	➤ Styrke kommunikasjonen av turtilbud i områder som tåler mer bruk ➤ Ikke opprette nye hytter og ruter hvis det går på bekostning av det vi forvalter som fungerer bra ➤ Jobbe for å øke beleggsprosenten i lavsesong
Styrke og forbedre driften av de betjente anleggene.	Mer effektiv og enhetlig drift av hyttesystemet	➤ Bidra til at store hyttedrivere deler sin erfaring og kompetanse med DNT-familien ➤ Rekruttere flere frivillige til hytte- og rutearbeidet ➤ Teste ut mer fleksible prismodeller: differensiere pris ut fra sesong og fasiliteter, øke prisforskjellen for medlem/ikke-medlem ➤ Fremforhandle felles rammeavtaler ➤ Søke samarbeid med andre aktører for å opprettholde strategisk viktige rutenett ➤ Teste ut ny arkitektur, byggeskikk og aktivitetsutvikling
Sikre økonomisk bærekraftig forvaltning og vedlikehold av våre hytter og stier.	Opprette langsiktig løsning for å finansiere oppgradering	➤ Lage helhetlig plan for hvordan vi forvalter hytter og ruter godt ➤ Jobbe for økt offentlig støtte til rehabilitering av betjente hytter ➤ Styrke finansieringsnivået til selv- og ubetjente hytter

STF

FOR STF BETYR DETTE:

HYTTER OG RUTER

Rutestrategi

STFs rutenett må kontinuerlig gås opp og vedlikeholdes. Følgende tiltak skal iverksettes:

- < Rutestrategien gjennomgås og oppdateres, gjennomgående ruter i det eksisterende hyttenettverket prioriteres.
- < Alle ruter evalueres, graderes og gås opp med GPS. All merking, skilting og infotavler oppgraderes.
- < Alle turbeskrivelser på ut.no oppdateres og kvalitetssikres.
- < Kvisting av vinterløper skal evalueres og tiltak iverksettes for å ivareta sikkerheten rundt kvistede vinterløper.
- < De få gjenværende sesongbroene i rutenettet erstattes av helårsbroer.
- < Nødvendige tiltak for å sikre mot erosjon i stiene skal kartlegges, og tiltak skal iverksettes på de høyest prioriterte strekningene.

Alt arbeid med rutenettet skal utføres av frivillige så langt det er praktisk mulig, og det skal arbeides for å mobilisere og følge disse opp på en god måte. Alle frivillige skal gis grundig opplæring for å sikre at arbeidet utføres i samsvar med gjeldende standard.

Dugnadsarbeid på rutene skal benyttes aktivt overfor bedrifter og andre lag som kan bruke rutemerking som del av sin lagbygging.

STFs rutenett skal i minst mulig grad være til skade for vern av de sentrale naturverdier som STF ønsker å bevare. I den forbindelse skal STF åpent vurdere å legge begrensninger på egen virksomhet for å ivareta dyreliv og andre naturverdier.

Det skal legges vekt på en faktabasert og faglig vurdering av de virkninger STF's aktiviteter kan ha for villrein og

annet dyreliv. Dersom det er nødvendig, eller dersom det er hensiktsmessig for å styrke det samlede tilbudet, skal STF aktivt bidra til en omlegging av rutenettet.

STF skal arbeide for å kanalisere store strømmer av internasjonale turister til noen få turmål som tåler stor trafikk, og skjerme resten av tilbudet for internasjonal markedsføring.

Konseptrutene Ryfylkeheiene på langs og Lysefjorden rundt prioriteres som STF's langruter under DNTs konsept SignaTur.

Lysefjorden og Preikestolområdet

Lysefjorden står sentralt i STF's tilbud. Det er et betydelig potensiale i Lysefjorden som reiselivsprodukt, og dette utfordrer STF's verdier på mange områder. STF skal delta i reiselivsutviklingen, med fokus på tilrettelegging av det enkle, naturbaserte friluftslivet som en integrert del av det totale reiselivstilbudet rundt Lysefjorden. I løpet av perioden blir det viktig for STF å klargjøre vår rolle i det bredere reiselivssamarbeidet.

Følgende tiltak vil stå sentralt i perioden:

- < Oppfølging av annen reiselivsvirksomhet rundt Lysefjorden, særlig gjennom Lysefjorden utvikling AS og Stiftelsen Preikestolen.
- < Bidra til å støtte opp under seriøse aktører innen naturbasert reiseliv som opererer i tråd med STF's verdier.
- < Støtte opp under arbeidet med å sikre bærekraft i all reiselivsutvikling rundt Lysefjorden.
- < Følge opp planer om nytt service/informasjonsbygg ved Preikestolen fjellstue.
- < STF tar ansvar for oppgradering og drift av stien fra Øygardsstøl til Kjerag.
- < Rundløypen Lysefjorden rundt prioriteres og videreutvikles, med nye hytteprosjekter og stiltak. Spesielt

- skal det fokuseres på å finne nye løsninger for både overnatting og stier på strekningen fra Songesand til Lysebotn.
- < Det skal søkes en avklaring på ansvarsforholdet til trappen og bygningsmassen i Flørli.

Fjellhytter

Fjellhyttene er generelt i god stand, og besøket har vist en positiv utvikling de seneste årene. Slitasjen er imidlertid stor, og hyttene må kontinuerlig vedlikeholdes og oppgraderes for å holde ønsket standard. De positive driftserfaringene man har på mange hytter med hyttefaddere og fadderlag skal overføres til flere anlegg.

Målsettingen om å øke bruken av fjellhyttene skal søkes nådd ved fortsatt fokus på kvaliteten i tilbudet, særlig med tilrettelegging av de mer tilgjengelige hyttene, og med ytterligere vekt på markedsføring av tilbudet.

- Følgende tiltak skal iverksettes i perioden:
- < Alle STF's hytter skal holde en definert minstestandard. Hytter som ikke holder tilstrekkelig standard skal enten oppgraderes eller avvikles.
 - < Hyttetilbudet skal søkes optimalisert. Hytter som ikke har et rimelig forhold mellom kostnader og belegg, og som heller ikke er strategisk plassert, skal søkes nedlagt.
 - < Ordning med å booke senger på de selv- og ubetjente hyttene utvides slik at alle hytter åpnes for booking, og med booking på en større del av sengene på hver hytte etter hvert som erfaringene tilsier det.
 - < Det tilrettelegges for overnatting med hund på alle nye hytter og på eldre hytter etter hvert som de rehabiliteres.
 - < I markedsføring av hyttene skal enkelte hytter profileres med en spissere profil mot spesielle brukergrupper, for å rendyrke hyttenes profil med tanke på aktiviteter i nærområdet, spennende sesonger (ski, fiske, bærplukking osv).
 - < Styrke oppfølgingen av faddere og fadderlag.
 - < Følge opp utviklingen av nytt betalingssystem i samråd med DNT.
 - < Driften av hyttene og rutene skal systematiseres ved bruk av hensiktsmessige IT verktøy.
 - < Ved bygging av nye hytter, og ved rehabilitering av eldre, skal det søkes tilrettelagt slik at hyttene blir best mulig tilgjengelig for flest mulig.

Nye hytteprosjekt

STF skal i perioden arbeide for videreutvikling av rutenettet. Nye hytteprosjekter tar typisk lang tid, og det kan være forhold utenfor STF's herredømme som bestemmer om og evt. når nye prosjekter lar seg realisere. STF vil derfor til enhver tid arbeide for å utvikle flere prosjekter enn det som realistisk lar seg realisere på kort sikt. I strategiperioden skal STF spesielt prioritere utvikling av følgende nye hytteprosjekter:

Bakken Gård	Rehabilitering av eksisterende bygg.
Viglesdalen	Videreutvikling av anlegget, evt. med betjent sesongdrift.
Kjerag:	Ny hytte mellom Kjerag og Flørli.
Hjelmelandsheiene	Erstatningshytte for Grasdalen, i området mellom Gamlestølen og Trollgarden.
Hunnedalen	Barnas turlagshytte spesielt tilpasset individuelle barne familier og med universell utforming.
Lysefjorden	Nye og bedre overnattingsalternativer på ruta Lysefjorden rundt, spesielt på nordsiden av fjorden.

I planlegging av hyttene skal det legges vekt på en enkel og funksjonell utforming og god moderne arkitektur som er tilpasset lokale tradisjoner. Det skal legges stor vekt på å bruke materialer og løsninger som gir enkelt vedlikehold, god hygiene samt miljøvennlig bygging og drift. Nybygg skal søkes finansiert ved ekstern støtte.

Ut over disse definerte prosjektene skal det vises tilbakeholdenhet med å bruke ressurser på nye hytteprosjekter i planperioden.

BETJENTE ANLEGG

- På de betjente anleggene skal våre gjester oppleve:
- < En ekte atmosfære og gjestfrihet som bygger på fjellets tradisjoner.
 - < Et mattilbud som tar utgangspunkt i lokale råvarer og mattradisjoner.

- < Ansatte som gir gjestene lokalkunnskap og turveiledning/opplevelser i umiddelbar nærhet

De betjente anleggene skal:

- < Være en integrert del av STF's virksomhet, og benyttes aktivt til fellesturer og andre arrangement som kan styrke organisasjonen i STF og/eller driften av de betjente anleggene.
- < Være miljøfyrtårn og trivelige og utfordrende arbeidsteder
- < Brukes aktivt til å rekruttere nye medlemmer i STF
- < Drives i et tett og godt samarbeid mellom de ulike lokasjonene og med STF's administrasjon.

Haukeliseter fjellstue

Haukeliseter skal opprettholde status og belegg som Norges mest besøkte turisthytte. Det skal være stedet der fjellvandrere, reisende over fjellet og folk som søker ro, ekte atmosfære eller aktiviteter skal føle seg velkommen.

Haukeliseter skal videreutvikles som et sted for fjellsportsaktiviteter som kiting, toppturer, klatring, ekspedisjoner og sykling.

Overnattingsalternativene og prising skal tilpasses tre ulike segmenter:

- < Rimelige løsninger med praktiske og kvalitetsmessig gode tilbud på overnatting i flersengsrom med mulighet for selvstell.
- < Solid turistforeningskvalitet til familier og mindre grupper.
- < Høy fjellstandard for kresne og betalingssterke besøkende.

Haukeliseter skal gi et økonomisk bidrag til driften av resten av tilbudet i STF.

Den påbegynte oppgraderingen og moderniseringen av alt inventar og innredning på hele anlegget skal fullføres innen 2021.

Preikestolen fjellstue

Preikestolen fjellstue og deler av eiendommen ble i styremøte 17. januar 2019 vedtatt solgt. Denne beslutningen ble tatt etter at strategidokumentet ble vedtatt, og er ikke reflektert i dette. Det skal utarbeides en handlingsplan for STF's videre arbeid i Preikestolområdet,

og andre konsekvenser av salget vil innarbeides i handlingsplaner og andre styrende dokumenter.

Lysefjorden turisthytte

STF skal utvikle Lysefjorden turisthytte i tråd med våre retningslinjer og idealer. Denne hytta skal ha en internasjonal og ungdommelig stil tilpasset gjestegrunnlaget i Lysebotn.

I Lysebotn vil det være stor aktivitet med anleggs- virksomhet m.v. i perioden, i tillegg til en stadig økende turisttrafikk særlig knyttet til Kjerag. Turisthytta fyller en viktig funksjon for reiselivet i Lysebotn, og som del av STF's rutenett rundt Lysefjorden.

Lysefjorden turisthytte skal gi et økonomisk bidrag til driften av resten av tilbudet i STF.

Rehabilitering av anlegget skal fullføres innen 2020, slik at hele anlegget til da fremstår som nyoppusset og tidsmessig.

Stranddalen

Målsettingen er å videreutvikle Stranddalen til en av de mest besøkte veiløse hyttene i sommersesongen med utgangspunkt i gjestfrihet, tradisjonsmat og ekte naturopplevelser. Driftskonseptet fungerer svært godt og videreføres som i dag, med fokus på markedsføring av tilbudet og utnyttelse av ledig kapasitet i midtuke og skuldersesong.

Det er en målsetting at inntektene fra Stranddalen skal dekke kostnadene til drift og vedlikehold.

Anlegget skal vedlikeholdes godt, og det skal søkes videreutviklet med mindre bygningsmessige tiltak. Det er en målsetting å etablere alternativ energiforsyning til anlegget, slik at dieselforbruket kan reduseres betydelig i løpet av perioden.

ANDRE ANLEGG

Ådneram

Driften av hyttene på Ådneram skal videreutvikles for å knytte driften tettere opp mot aktiviteter i regi av STF, samt bruk av skoleklasser og større barne- og ungdoms-grupper. Sommer--aktiviteter skal utvikles og markedsføres.

- < Hovedhytta på Ådneram skal primært brukes til større grupper av barn, ungdom og familier. STF's egne grupper skal ha prioritet, deretter andre ideelle grupper og lag.
- < Brukergrupper som er identifisert skal oppfordres til å booke aktuell bruk av hytta før det åpnes for utleie til andre.
- < Det etableres en langsiktig vedlikeholdsplan for hele anlegget.
- < Det søkes et samarbeid med Frikvarteret om driften av Ådneram.
- < Annekset driftes som et åpent overnattingstilbud, med hovedfokus på fjellvandrere på vei opp til eller ned fra STF's rutenett, inkl. Kjerag.

Gramstad

Gramstad er STF's fremste nærmiljøanlegg, og base for en rekke aktiviteter for ulike grupper i foreningen. Driften skal styrkes gjennom økte administrative ressurser og økt satsning på det frivillige apparatet i Gramstads venner og Sandnes turlag.

Gramstad er også STF's senter for aktivitet som er tilrettelagt for ulike grupper, gjennom prosjektet Klart det går, DNT tilrettelagt og Turboklubben.

Nærmiljøanlegg

Driften på Gaudland og Nodhagen skal videreføres som attraktive samlingssteder med utgangspunkt i hvert av stedenes bakgrunn og historie. De faste dugnadsgjenger/hyttekomitéer skal videreføres og følges godt opp som basis for videre drift og vedlikehold. Samarbeidet med Stavanger kommune om aktiviteter på Dyrnes skal videreføres, med ambisjon om å utvikle dette til et senter for lokale aktiviteter i Stavanger kommune.

Nærmiljøanleggene utnyttes aktivt som base for lokale turlag og rekruttering.

Fjøløy

STF skal bidra til å utvikle Fjøløy til et attraktivt friluftsområde med hovedvekt på kystlandskap og aktiviteter på sjøen, som også har spennende historiske innslag fra krigs- og militærhistorie. Videre skal STF drifte turisthytta og bidra til å utvikle et større overnattingstilbud for ulike grupper. Utviklingen skal skje i nært samarbeid med Rennesøy kommune, Ryfylke friluftsråd og andre aktører.

Frilager

STF skal i samarbeid med andre organisasjoner videreutvikle Frilager som et felles lager for utlån av friluftsutstyr. Dette skal på sikt utvides med utleie-stasjoner andre steder i distriktet. Målsettingen er å samle utstyr i et felles lager med høyere utnyttelse av utstyret, og gode rutiner for utlån og vedlikehold. Driften av Frilager er adskilt fra STF, og skal være økonomisk selvberende.

STF —

3.1.3

Bakgrunn: DNT skal lykkes i å hindre naturinnngrep og forstyrrelser som påvirker muligheten til et allsidig og opplevelsesrikt friluftsliv. Vi skal ha en tydelig og sterk stemme for å sikre natur- og friluftslivsinteressene. Innen 2023 har vi, sammen med andre aktører, etablert en infrastruktur der våre hytter og ruter, sammen med miljøvennlig transport, gjør miljøvennlige turer enkelt å gjennomføre. Vi skal ha en drift som tar vare på klima og miljø i hele vår virksomhet, samt tiltak og retningslinjer for naturbaserte opplevelser som gjør at vi går foran med et godt eksempel og bidrar til å redusere klimautslippene.

DNT skal sikre at barn og unge blir glade i naturen og tar vare på den, blant annet gjennom Barnas Turlag. FOTO: André Marton Pedersen

DNT skal ha en tydelig stemme for bevaring av naturen og vår kulturarv, slik vi hadde i saken om utbygging av Øystesevassdraget i 2017. FOTO: Nicolas Rodriguez

MÅLTALL

- Innføre våre tiltak for bærekraftig virksomhet innen hytter og ruter, aktivitet, utstyr og organisasjonsdrift i hele organisasjonen innen 2021.
- Oppnå politisk gjennomslag i våre viktigste natur- og friluftspolitiske saker innen 2023.

MÅL	DELMÅL	TILTAK
Bidra til å sikre friluftslivets natur- og kulturgrunnlag og at myndighetene prioriterer natur- og friluftslivsinteresene.	Øke oppslutning om å bevare viktige natur- og friluftsområder	Jobbe politisk for å: ➤ Bevare natur- og kulturlandskap ➤ Etablere marka- og fjellgrenser i byer og tettsteder ➤ Redusere natur- og miljøbelastningene fra energi-produksjon, vei- og hyttebygging ➤ Bidra til å stramme inn regelverk for motorisert ferdsel i utmark ➤ Sikre bedre vern for stier i lowverk og forvaltning ➤ Grunnlovsfeste allemannsretten
	Bidra til en utvikling av ikoniske turmål som gjør at naturen blir ivaretatt	➤ Kanalisere store strømmer av internasjonale turister til få turmål som tåler stor trafikk ➤ Følge og utvikle tiltakene i «Veikart for en bærekraftig reiselivsnæring» ➤ Prioritere nasjonal markedsføring
Gå foran som et godt eksempel ved å drive på en miljø- og klimavennlig måte og inspirere medlemmer til å ta miljø- og klimavennlige valg.	Prioritere drift som tar vare på klima og miljø	➤ Basere turer og arrangementer på mest mulig grønn transport ➤ Påvirke partnere og leverandører til å drive bærekraftig ➤ Etablere fornybare energiformer på hyttene ➤ Sikre at unge blir glade i friluftsliv, blant annet gjennom Barnas Turlag og DNT ung
	Avslutte drift som ikke er miljø- og klimavennlig	➤ Jobbe for å erstatte dieselaggregat på hyttene med klimavennlig energi ➤ Redusere antall turer som innebærer flyreiser ➤ Redusere antall interne flyreiser og oppfordre til digitale møter
Forvalte DNTs materielle og immaterielle kulturarv slik at historie, kulturminner og friluftstradisjonen ivaretas.	Prioritere arbeid som styrker vår kulturarv	➤ Kommunisere slik at vi skaper lyst til å ta vare på norsk turkultur ➤ Bidra til økt kunnskap om sikkerhet, tur etter evne og hensynsfull ferdsel i naturen ➤ Innføre kunnskap om kulturminner og kulturlandskap i kursmaler ➤ Forvalte de av våre hytter og ruter som er kulturminner på en ansvarlig måte

FOR STF BETYR DETTE:

NATURFORVALTNING

For STF er det også viktig å gå foran som et godt eksempel ved å drive egen virksomhet på en mer miljø- og klimavennlig måte og inspirere egne medlemmer til å ta miljø- og klimavennlige valg.

STF er bekymret for det betydelige presset regionens friluftsarealer utsettes for. Vi vil med vårt engasjement i alle deler av fylket bidra til at flest mulig kan få oppleve gleden ved å drive fysisk aktivitet i områder der viktige natur- og landskapsverdier er bevart.

For STF betyr dette:

- < STF skal bidra til å utvikle menneskers kjennskap og holdninger til natur og friluftsliv.
- < STF skal bidra aktivt til å sikre friluftslivets natur- og kulturgrunnlag.

- < STF skal delta aktivt i naturvernarbeidet i regi av DNT for å påvirke sentrale politiske prosesser på nasjonalt nivå.
- < STF skal markere seg som en tydelig aktør i naturvernsaker av betydning for friluftslivet i STF's nedslagsfelt.
- < STF skal spesielt følge saker om vindkraft, vannkraft, linjeoverføringer, vilkårsrevisjoner og markagrenser.
- < STF skal jobbe for å redusere miljøbelastningene fra egen virksomhet
- < STF skal bidra til ytterligere tilrettelegging på våre ikoniske turmål (Preikestolen og Kjerag) for å skåne naturen
- < STF skal iverksette tiltak som begrenser slitasjen på våre mest benyttede turstier

STF —

3.2 VIRKEMIDLER

For å oppnå målene innen kjernevirksomheten, må vi styrke og utvikle virkemidlene: organisasjon, økonomi, kommunikasjon og digitale verktøy.

3.2.1

Organisasjon

Bakgrunn: Vår vekst de siste årene er en stor styrke og skaper også store forventninger fra samfunnet, frivillige og medlemmer. Det er viktig at organisasjonen er godt rustet til å håndtere veksten og forventningene. Vi må gjøre tydelige prioriteringer og sikre at frivillige, tillitsvalgte og ansatte har god kompetanse og godt sosialt fellesskap. DNT skal være en samlet organisasjon med sterkt verdigrunnlag.

Vår medlems- og befolkningsundersøkelse viser at den viktigste grunnen til at man melder seg inn, er at man identifiserer seg med DNTs verdier. Også frivillige, tillitsvalgte og ansatte oppgir

verdiene som viktigste grunn til at de deltar i arbeidet. Derfor må verdiene ha en sentral plass i vår organisasjon, kommunikasjon og hos alle som representerer DNT.

Innen 2023 er vi godt rustet for videre vekst, og har møtt veksten på en måte som sikrer at frivillige, ansatte og medlemmer fortsatt er motiverte og engasjerte. DNT sentralt har, i samarbeid med medlemsforeningene, styrket viktige fellesfunksjoner som løfter samarbeidet og forenkler driften regionalt og nasjonalt. Foreningene har styrket gode, lokale arenaer og aktiviteter som skaper tilhørighet og stolthet for medlemmer, frivillige og ansatte.

Å bygge en sunn organisasjon med forankring i våre verdier vil samle oss. Det skal være godt å være menneske i DNT, både som ansatt og frivillig. FOTO: Marius Dalseg Sætre

MÅLTALL

- Antall dugnadstimer skal være i tråd med medlemsvekst og økes med gjennomsnittlig 6 prosent årlig mot 2017-nivå, minst 343.000 flere timer i 2023.⁴
- Forbedret score på måling av DNT som inkluderende organisasjon.⁵
- Årlig økning i medlemmers oppfatning av samsvar mellom DNTs tilbud og verdier.⁶

MÅL	DELMÅL	TILTAK
DNTs verdier skal prege hele organisasjonens arbeid.	Tilbudet skal reflektere DNTs verdier	➤ Styrke bevisstgjøring av verdiene, STIEN, i alle organisasjonsledd ➤ Reflektere STIEN i all kommunikasjon, blant annet ved rekruttering av frivillige, deltakelse på aktiviteter, samhandling internt og i samarbeidsavtaler ➤ Tilby ambassadørkurs til alle nye frivillige og ansatte ➤ Måle jevnlig medlemmers oppfatning av samsvaret mellom vårt tilbud og verdier
	Styrke vår rolle som inkluderende organisasjon og jobbe for å utjevne forskjeller i friluftslivet	➤ Utvikle egen handlingsplan for inkludering og mangfold i organisasjonen ➤ Prioritere tiltak som gjør at DNT i større grad speiler befolkningssammensetningen (alder, kjønn, etnisitet, funksjonsevne) blant medlemmer, frivillige, tillitsvalgte og ansatte
Ruste organisasjonen for forsvarlig vekst ved å utvikle menneskene.	Motivere og engasjere medlemmer, frivillige, tillitsvalgte og ansatte	➤ Styrke kompetanseutvikling ➤ Kurse/utdanne frivillige ➤ Rekruttere flere til dugnad
Vi skal oppleves som en samlet organisasjon for både medlemmer, tillitsvalgte, frivillige og ansatte.	Styrke DNT-fellesskapet	➤ Videreutvikle gode måter å kommunisere, samhandle og utveksle erfaringer ➤ Definere, prioritere og innføre/styrke de tre viktigste fellesfunksjonene innen 2023. ➤ Vurdere betydningen av nye kommune- og regiongrenser for DNT

4. Antall dugnadstimer i 2017 var 821.303. Gjennomsnittlig økning siste 6 år: 10 prosent.
5. Se tiltak under delmålet «aktivitetstilbudet skal oppfattes som inkluderende» i avsnittet om aktiviteter.
6. Måles gjennom årlig medlemsundersøkelse.

FOR STF BETYR DETTE:

ORGANISASJON

Dugnad

STF skal være en organisasjon med mange aktive medlemmer. Det skal være kjekt og meningsfylt å være med på dugnad.

Måltall: Omfanget av frivillig arbeid øker til 75 årsverk i løpet av perioden (53 årsverk i 2017).

Det skal legges stor vekt på rekruttering av nye dugnadsfolk, og oppfølging av disse. Alle frivillige skal føle seg verdsatt.

Engasjement rundt foreningens verdier og nytten av det arbeidet som gjøres er grunnstammen i alt frivillig arbeid. Økonomiske goder, byråkratisering og profesjonalisering av arbeidet kan frata frivillige gleden av å delta og derved på sikt undergrave foreningens arbeid. Dugnad og annet frivillig arbeid skal utføres uten økonomisk kompensasjon. Foreningen skal likevel oppmuntre frivillige, og sørge for at kostnader dekkes på en måte som oppfattes som rettferdig.

Den administrative oppfølgingen av dugnadsarbeidet, og rekruttering og oppfølging av aktive medlemmer, skal styrkes og profesjonaliseres. Det skal etableres et hensiktsmessig IT system for håndtering og oppfølging av frivillige og dugnadsoppgaver.

Lokale turlag

Turlagene i Hjelmeland, Strand & Forsand, Dalane, Sandnes, Jæren, Rennes og Finnøy og Suldal fungerer godt for å styrke foreningens folkehelseaktiviteter i kommunene. Turlagene skal sikre både lokalt forankret aktivitet, kontakt med ulike aktører på kommuneplan, og videre vekst og utvikling av organisasjonen. Gjennom turlagene skal folkehelsearbeidet styrkes, og ved fokus på lokale rekrutteringstiltak skal vi rekruttere medlemmer fra hele STF's område.

Turlagene skal styrkes, og aktiviteter skal i størst mulig grad spres ut på turlagene. Det skal søkes etablert lokale aktiviteter i Stavanger, Sola og Randaberg som ikke tidligere har hatt egne lokallag. Strukturen på lokallagene skal vurderes i forhold til endret kommunestruktur fra 2020.

Samspill i organisasjonen

STF skal delta aktivt i videre utvikling av forholdet mellom DNT sentralt og medlemsforeningene, bl.a. ved å delta aktivt i møter og ulike komiteer om organisasjonsutvikling og andre sentrale saker i DNT.

De administrative ressurser skal utnyttes gjennom samarbeid med DNT og andre medlemsforeninger. Samarbeidet skal fokuseres på de fire største foreningene,

foreninger i tilgrensende områder og noen saker på Vestlandet.

Muligheter til å «kjøpe» tjenester som hensiktsmessig kan utføres av DNT sentralt eller andre medlemsforeninger skal benyttes. Det skal særlig samarbeides om gode rutiner for arbeidet med kvalitets-sikring av helse, miljø og sikkerhet, hyttedrift, nettsider og annen kommunikasjon. STF skal ta en ledende rolle for å utvikle gode felles systemer for økonomi- og regnskapstjenester i DNT.

Det skal være et tett samarbeide om videre utvikling av Barnas Turlag, DNT-Ung, fjellsport, skole, senior og andre felles konsepter.

Ressursutnyttelse

Administrasjonens viktigste oppgave er å støtte opp under det frivillige arbeidet, støtte og motivere foreningens frivillige. For å kunne støtte det frivillige arbeidet med tilstrekkelig service og kvalitet, kreves det en stadig tilpasning og utvikling av administrasjonen.

Administrasjonen skal profesjonaliseres og effektiviseres, bl.a. ved bruk av relevante datasystemer og andre verktøy. Kompetansen blant ansatte og frivillige skal styrkes ved etablering av et opplæringsprogram som inkluderer introduksjonsprogram for nye ansatte og frivillige – «STF

skolen». Frivillige skal benyttes i størst mulig utstrekning, og det skal stadig arbeides for at nye oppgaver skal settes ut til frivillige krefter.

For arbeidsområder som ligger i ytterkant av STF's kjernevirksomhet, eller for prosjekter som krever mer ressurser enn det STF kan mobilisere, skal STF's målsetninger søkes oppnådd i samarbeid med andre offentlige og frivillige organisasjoner.

Kontorløsning

Dagens kontor og Tursenter i Kannik er i ferd med å bli for lite. En videre utvikling av foreningen vil kreve større eller mer effektive lokaler. Det er også ønskelig å utvikle en god møteplass i tilknytning til foreningens kontorlokaler. Prestegården i Kannik er et svært godt bygg med lave driftskostnader, med en plassering og et særpreg som passer svært godt til foreningen.

En utvidelse av lokalene skal søkes i tilknytning til Prestegården. Ny kontorløsning kan finnes for STF alene, eller i samarbeid med andre foreninger i et «Friluftslivets hus».

STF

3.2.2

T

Økonomi

Bakgrunn: For å realisere målene for kjernevirksomheten, er det avgjørende med en sunn og god økonomi. Dette er spesielt viktig for å sikre nødvendig vedlikehold, oppgradering og videreutvikling av vår felles kulturarv; DNTs hytter, ruter og friluftsanlegg. Ettersom DNT utvikler dette i alle deler av Norge; i fjellet, skogområder, ved kysten, i byer og tettsteder, blir behovet enda tydeligere. Hver forening har ansvar for å finansiere egne anlegg. Samtidig er det en felles utfordring å sikre at DNT opprettholder og utvikler et helhetlig hytte- og rutenett. DNTs hyttefond er et viktig virkemiddel for å få til dette, men vil alene ikke være nok til å sikre en langsiktig, stabil finansiering. Videre må digitale satsninger ses som langsiktige investeringer som skal bidra til en enda bedre tilrettelegging for friluftsliv.

- MÅLTALL:**
- › Sikre en forståelse hos myndigheter om den samfunnsmessige betydningen av våre anlegg og aktiviteter ved å øke offentlig støtte til DNT med 30 prosent i 2023.

De frivillige er ryggraden i DNTs historie og fremtid. Derfor skal vi utvikle og ta godt vare på dem. FOTO:Marius Dalseg Sætre

MÅL	DELMÅL	TILTAK
Bygge god økonomi for å bedre medlemstilbudet og sikre drift og oppgradering av hytteanlegg.	Sikre en god og bærekraftig økonomi	› Lage en fireårig plan for økonomistyring i DNT sentralt, med særlig vekt på kostnader til digital utvikling › Prioritere arbeid for å få økt støtte fra spillemidler › Styrke samarbeid mellom foreningene og andre aktører for å øke inntjening
	Redusere risikoen med ustabile inntektskilder	› Vurdere å definere hytter og ruter som nasjonale og regionale anlegg › Vurdere å justere formålskapitalmodellen › Øke støtte fra eksterne, stabile midler › Analysere medlemskategorier og prissetting

Hyttene er det DNT har brukt aller mest penger på gjennom tidene. I årene fremover blir det avgjørende å løse utfordringene med forvaltning og oppgradering. FOTO: DNT Oslo og Omegn

●

FOR STF BETYR DETTE:

STF skal drive rasjonelt og etter sunne økonomiske prinsipper for å sikre en stabil og trygg økonomi.

Arbeidet mot sponsorer og andre bidragsytere skal styrkes. Gjennom økt fokus på folkehelsearbeidet som utføres i STF skal tilskudd fra det offentlige økes.

Foreningens gjeld skal betjenes i samsvar med gjeldende nedbetalingsplaner. Nye låneopptak skal vurderes i forhold til risiko, og skal bare gjøres for evt. investeringer som forventes å gi et bidrag til foreningens drift ut over avskrivningene.

STF skal ta en ledende rolle i forhold til å utvikle en felles økonomitjeneste for hele DNT.

STF —

3.2.3

T Kommunikasjon

Bakgrunn: For å oppfylle vårt oppdrag, er det viktig at DNT er synlig utad. Skal vi få flere i aktivitet og ta vare på norsk natur, er vi avhengige av å samarbeide med andre, ikke minst politiske myndigheter. Vi er også avhengige av å være en sterk organisasjon med mange medlemmer i ryggen. Vårt politiske engasjement skal dreie seg om saker der vi har bred støtte blant våre medlemmer.

DNT skal ta vare på og synliggjøre mangfold, både blant medlemmer, medlemsforeninger, frivillige, ansatte og friluftaktiviteter. Her fra prosjektet Klart det går, turer for personer med funksjonsnedsettelse. FOTO: Vibeke Clausen.

MÅLTALL

- › Minst 7,5 prosent av befolkningen skal være medlem innen 2023, altså 422.000 mennesker.⁷
- › Årlig medlemsvekst på gjennomsnittlig 6 prosent mot 2018-nivå, minst 106.000 flere medlemmer i 2023.
- › Ta vare på eksisterende medlemmer slik at minst 90 prosent fornyer medlemskapet i 2020.⁸

MÅL	DELMÅL	TILTAK
Vi skal inspirere flere til å delta i friluftslivet.	Øke medlemsoppslutningen blant alle aldersgrupper	› Prioritere tiltak som gir best effekt for rekruttering av nye medlemmer › Systematisk analysere hvilke tiltak som gir best effekt
	Prioritere lojalitetsbyggende aktiviteter	› Systematisk oppfølging og tilpasning av kommunikasjon til det enkelte medlem › Produsere engasjerende og lojalitetsbyggende innhold i våre kanaler
	Kommunisere gleden ved friluftsliv og synliggjøre vårt tilbud til flere	› Gi turinspirasjon, informasjon og kunnskap gjennom et godt samspill mellom egne kanaler, nyhetsmedier og sosiale medier › Sikre UT.no som ledende nasjonal turportal innen 2020 › Styrke tursentrenes rolle som kontaktpunkt mot medlemmene › I større grad speile flere grupper av befolkningen gjennom valg av talpersoner og bilder › Videreutvikle Fjell og viddes unike posisjon
Vi skal løfte fram den samfunnsmessige betydningen av vårt arbeid og styrke vår gjennomslagskraft på områder som er tett knyttet til formålsparagrafen.	Være en synlig samfunnsaktør som fremmer betydningen av friluftsliv og naturvern i den offentlige debatten og overfor politiske myndigheter	› Synliggjøre effekten av DNTs arbeid på livskvalitet, folkehelse og miljø › Synliggjøre miljøvernsatsingen til DNT ung › Jobbe for at politiske myndigheter prioriterer friluftsliv og tar vare på norsk natur › Styrke samarbeid med natur-/ friluftslivsorganisasjoner og andre som er viktige for å nå våre mål › Prioritere kommunikasjon om temaer som styrker oss som samfunnsaktør og er tydelig forankret i formålsparagrafen

⁷ En årlig medlemsvekst på 6 % i veivalgsperioden gir en økning på over 106.000 medlemmer. Totalt utgjør dette 422.000 medlemmer i 2023, som er 7,5 prosent av framskrevet befolkning i 2023.

⁸ Gjennomsnittlig fornyingsprosent de siste 6 årene: 87,6.

FOR STF BETYR DETTE:

KOMMUNIKASJON

STF skal i 2023 ha minst 30 000 medlemmer.

STF skal være en åpen organisasjon med god kontakt med sine medlemmer. Det skal være et høyt fokus på å ta vare på de frivillige i foreningen. I samfunnsdebatten skal STF være en tydelig aktør i saker relatert til friluftsliv.

Kommunikasjonsarbeidet skal aktivt bidra til å oppfylle de andre målene i strategiplanen, som økt bruk av fjellhyttene, rekruttering av nye medlemmer og dugnadsdeltakere osv.

STF skal gjøre foreningens tur-, hytte- og aktivitetstilbud bedre kjent nasjonalt, slik at tilbudet tiltrekker seg flere besøkende fra andre deler av landet.

STF skal være synlig i media, og være medienes førstevalg for å innhente uttalelser i saker om friluftsliv. Media og egne kommunikasjonskanaler skal benyttes aktivt til å profilere STF's tilbud og generelt friluftsstoff. Lokale medier skal brukes aktivt til å støtte turlagenes aktiviteter og annet lokalt stoff.

STF skal søke å spisse informasjon om ulike tilbud mot konkrete målgrupper, for å øke sjansene for at mottakerne blir "truffet" av budskapet og lar seg engasjere. Nye digitale kommunikasjonsløsninger skal tas i bruk for å fremme foreningens tilbud og styrke medlemmenes lojalitet.

For kontakt med egne medlemmer, medlemsverving og informasjon om STF's tilbud skal digitale kanaler prioriteres. For oppfølging av medlemmene skal det tas i bruk nye hensiktsmessige IT verktøy.

All sentral informasjon om STF's tilbud skal være tilgjengelig på engelsk.

STF skal ha en grafisk profil som er basert på DNT's mal, med et lokalt særpreg. Den grafiske profilen skal reflektere STF's verdier, med et nøkternt kvalitets-uttrykk. Alt informasjonsmaterieell, publikasjoner og andre utgivelser fra STF skal reflektere dette uttrykket. Den røde T-en skal være en del av alt grafisk materieell fra STF. Den grafiske profilen skal reflekteres også i innredning av hyttene.

Kommunikasjonen fra STF skal inkludere turopplevelser i regn og ruskevær for å søke å redusere nedgang i besøk i perioder med dårlig vær. Det skal inntas en offensiv holdning i forhold til de utfordringer yr.no og andre værmeldinger innebærer for medlemmenes planlegging av fjellturer.

STF's profil må være bred for å treffe alle de ulike brukergruppene som er medlem. Det skal likevel tilstrebes å gi foreningen en frisk og moderne profil.

Tursenteret

Tursenteret skal være en møteplass og kunnskapsbase som gir medlemmer og andre besøkende motivasjon og informasjon til å komme seg ut på tur. Kundene skal få:

- < god informasjon om STF og DNT's virksomhet,
- < bestille hytteopphold,
- < kjøpe opplevelser,
- < kjøpe turutstyr, bøker og klær av god kvalitet,
- < fordelaktige priser for medlemmer,
- < rask tilbakemelding på alle henvendelser.

Det er en målsetting at inntektene fra Tursenteret skal dekke egen drift.

STF —

3.2.4

Digitalisering

Bakgrunn: Digitale verktøy er viktige for alle de andre virkemidlene våre, men i denne perioden er det behov for å løfte digitalisering ut som et eget, prioritert område. Brukerne skal i større grad kunne bruke digitale verktøy for å bli medlem, finne inspirasjon og informasjon om turmuligheter og aktivitetstilbud, samt bestille og betale for våre tilbud. Alt vi har av informasjon skal være digitalt tilgjengelig. Medlemmene skal få skreddersydd informasjon og oppfølging, ut fra ønsker og behov, samtidig som vi beholder fellesskapsfølelsen.

Innen 2023 skal vi internt ha en funksjonell digital plattform for hele DNT med lett tilgang på relevant informasjon, inkludert beste praksis-eksempler. Digitale møter og kommunikasjon gir mer samhandling på enklere og billigere måter. Vi har effektive digitale verktøy for å rekruttere, organisere og kommunisere med de frivillige.

Gjennom god kommunikasjon og digitale verktøy skal vi inspirere enda flere til å oppleve at friluftslivet gir et rikt liv med enkle midler.
FOTO: Elin Hansson

MÅLTALL

➤ UT.no skal være landets ledende portal for planlegging, gjennomføring og inspirasjon til det enkle friluftslivet innen 2020.

MÅL	DELMÅL	TILTAK
Digital utvikling skal bidra til at vi når våre mål innen både kjernevirksomhet og virke-midler.	Etablere gode digitale platt-former	➤ Prioritere utvikling av UT.no ➤ Styrke organisasjonens digitale kompetanse ➤ Inkludere digital utvikling og drift i oppstart av nye prosjekter
Lage digitale fellesløsninger som gjør at vi er til stede der brukerne er og som gjør det enkelt å bli medlem, frivillig og bruke vårt tilbud.	Lage effektive digitale tjenester som gir økt selvbetjening og erstatter manuelle prosesser	➤ Utvikle et fleksibelt og moderne medlems- og kundesystem ➤ Sikre et godt og brukervennlig bookingsystem for hytter ➤ Utvikle digitale verktøy for å rekruttere, organisere og kommunisere med frivillige ➤ Tilrettelegge for flere digitale møter og kommunikasjon
Prioritere utvikling av digital kompetanse.	Styrke vår bestiller- og ut-viklerkompetanse for digitale prosjekter	➤ Lage en digital handlingsplan ➤ Samarbeide med spesialkompetanse på IT- områdene vi har mest behov for

FOR STF BETYR DETTE:

STF skal være en pådriver for å ta i bruk digitale verktøy i DNT, og skal ta aktivt del i utprøving og videreutvikling av slike. I stor grad må slike løsninger anskaffes nasjonalt, men i den grad det ikke gjøres skal STF ha en aktiv hold-ning til selv å anskaffe og ta i bruk digitale verktøy til å effektivisere egen drift, gjøre tilbudet mer tilgjengelig for medlemmene og utvikle nye tilbud.

STF må sørge for å ha tilstrekkelig egen kompetanse til å ivareta egen bestillerrolle og for å kunne være en pådriver inn mot DNT

STF —

ESSENSEN I STRATEGIEN

DNT har utviklet seg fra å være en organisasjon med mest aktivitet i høyfjellet, til å være en aktør i byen, tettsteder, ved skogen og, som her, langs kysten.
FOTO: Juel Victor Løkstad Grande

4. BAKGRUNN FOR VEIVALG

Veivalgene som er skissert, skal svare på både eksterne og interne utviklingstrekk som gir utfordringer og muligheter. På de neste sidene følger en kort beskrivelse av disse og hvilke føringer de har gitt for veivalgene.

4.1 AKTIVITETER

Vi skal nå bredt ut til alle målgrupper gjennom våre aktiviteter. Årlig har vi over 1,2 millioner mennesker med oss ut.

Forbrukertrender

Større interesse for friluftsliv har vært en trend i flere år, synliggjort blant annet gjennom DNTs medlemsvekst. Vi ser det også ved at markedet for salg av sports- og friluftsutstyr har vokst. Det ser ut til at det uorganiserte friluftslivet vokser mer enn det organiserte. Mange vil oppleve noe nytt og spennende og er opptatt av ikoniske turmål. Aldri har det vært enklere å dele drømmer og turopplevelser gjennom sosiale medier. Likevel er motreaksjonen mot det digitale, stressende livet en viktig motor for den økende friluftsinteressen. Folk ønsker å være i balanse med seg selv og omgivelsene og er opptatt av at barna skal oppleve noe annet enn lysende mobilsjermer. Vår medlems- og befolkningsundersøkelse viser tydelig at alle grupper, uavhengig av medlemskap i DNT, ønsker å lære barna friluftsliv, noe DNT har alle forutsetninger for å bidra enda mer til enn vi allerede gjør.

Folkehelse

Vår største folkehelseutfordring er økende sosiale forskjeller mellom inaktive og aktive. Det samme mønsteret gjenspeiles i organisasjonsdeltakelse. Kombinasjonen fysisk aktivitet og naturopplevelse har dokumentert effekt på helse og livskvalitet. Den viktigste jobben DNT har i folkehelsearbeidet, er derfor å legge til rette for at terskelen for friluftsliv er så lav som mulig og at de sosiale forskjellene i friluftslivet ikke øker.

Hovedmålet i friluftslivs- og folkehelsepolitikken er at en stor del av befolkningen driver jevnlig med friluftsliv og fysisk aktivitet. Fortsatt bør rundt 70 prosent av befolkningen gjøre mer for å nå anbefalingene om nok fysisk aktivitet. Mennesker er mer aktive med grøntområder i nærheten der de bor, men under 60 prosent av boliger, skoler og barnehager har turterreng innen en avstand på 500 meter. Med økt innvandring og urbanisering er det behov for å satse på friluftsliv i nærmiljøet. Vi vil få flere ensomme eldre med nedsatt helse. Eldre bør tilbys turfelleskap, ny læring og mening ved å delta i frivillig arbeid.

Alle skal ha mulighet til naturopplevelser og helsebringende friluftsliv, selv med ulike forutsetninger. 78 prosent av befolkningen oppgir at de har vært på kortere fotturer i skog og på fjellet, mens personer med nedsatt funksjonsevne driver mindre med friluftsliv.

For barn og unge spiller familien en mindre rolle enn tidligere i rekrutteringen til friluftsliv. Stadig flere norske barn vokser

Store deler av befolkningen ønsker å lære barna sine friluftsliv. Det har DNT alle forutsetninger for å bidra til. FOTO: Inger Lise Uhlen

opp i familier med vedvarende lav inntekt. Mange unge opplever at de ikke kan delta i fritidsaktiviteter fordi de har dårlig råd. De frivillige friluftsansjonene, skole og barnehage blir viktigere for å inkludere barn og unge i friluftsliv.

Medlems- og befolkningsundersøkelsen understøtter at DNT bør fortsette å spille en rolle for grupper som trenger tilrettelegging. Blant ikke-medlemmer blir dette prioritert høyere enn hos medlemmer. Det sier noe om DNTs posisjon som samfunnsaktør: Folk forventer at DNT tar ansvar.

Kompetanse og profesjonalisering

Det er økende krav til profesjonalisering innen tur- og kursaktivitet. Krav til kvalitetssikring, dokumentasjon og sertifisering kommer fra turdeltakere, organisasjoner, forsikringsselskap og myndigheter. DNT skal ha et tilbud til alle – også dem med utstyr og kompetanse. Fjellsport har vært en fundamental, men ikke alltid like synlig del av DNT. Det er en viktig aktivitet i DNT, både for å sikre fornyelse og drive utvikling og overføring av kompetanse, og for at friluftslivsinteresserte skal ha noe å strekke seg etter. Mange aktører har i dag stor kommersiell aktivitet innen friluftsliv, med blant annet fjellkltring og toppturer. DNT skal være et alternativ for dem som vil klare ting selv

og som vil være i aktivitet sammen med andre. Vi legger vekt på at alle utøvere av friluftsliv tar ansvar for å legge opp en tur etter evne og forhold.

4.2 HYTTTER OG RUTER

Kravene til profesjonalisering skjerpes også til hytter og ruter. Våre anlegg skal følge offentlige krav om brann, mat, utslipp, HMS og arbeidsmiljø, noe som kan være kostbart og arbeidskrevende. Mange av hyttene er gamle og har bruk for total rehabilitering og utbygging, samtidig som de må tilfredsstille stadig strengere krav. For de største anleggene må mange av oppgavene gjennomføres av profesjonelle, her er det ikke tilstrekkelig med dugnadsinnsats. Dette er en utfordring for foreningens økonomi.

En del av hyttene og rutene blir mer brukt – og mer slitt. Den voksende hytteparken skaper et dilemma: hvordan vedlikeholde hyttene og rutenettet, samtidig som vi håndterer nye investeringsbehov?

Det er delte meninger blant våre medlemmer om mer vekst er ønskelig. Enkelte betjente anlegg opplever i dag et belegg på langt over 100 prosent i korte deler av sesongen. Selv om dette på kort sikt kan være lønnsomt, risikerer vi på lang sikt at det reduserer gjestenes opplevelse av DNTs tilbud – og videre vekst.

4.3 NATUR, KULTURARV OG MILJØ

Verden står overfor to store utfordringer som må løses samtidig; naturmangfold og klima. Vi mener at naturvern og friluftsliv er gode bidrag i klimaarbeidet.

Naturmangfold

Norge byr på unike natur- og friluftsområder, uberørt av støy og større menneskelige inngrep. Andelen villmark i Norge har imidlertid gått ned fra over 50 prosent rundt 1900 til under 12 prosent i dag. Energiutbygging, veier, boliger og fritidsboliger er blant det som bidrar mest til nedbygging. I tillegg øker motorisert ferdsel i utmarka. Dette truer naturmangfoldet – og får konsekvenser for friluftslivet.

Utvikling av naturbaserte opplevelser

Reiselivet i Norge vokser med ti prosent i året, og Norge tar mål av seg om å ha befestet posisjonen som et av verdens foretrukne reisemål for bærekraftige natur- og kulturbaserte opplevelser i 2030. Økt digitalisering og rask spredning av ikoniske bilder har bidratt til kraftig vekst i tilstrømming til steder som Preikestolen, Trolltunga og Besseggen. Dette gir slitasje på natur- og kulturverdier, økt forsøpling og større klimautslipp. Det skaper også debatt om allemannsrettens posisjon.

Dette stiller DNT overfor nye utfordringer. Vår medlems- og befolkningsundersøkelse viser at alle målgrupper mener det er viktig at DNT arbeider for et mer naturvennlig reise- og friluftsliv. Skal DNT fortsette å vokse, forventes det også at vi er en aktiv pådriver for å løse utfordringene veksten skaper. Vi bidrar i dag med å tilrettelegge for nasjonale turiststier og påvirke politisk for å få et mer bærekraftig reiseliv, basert på god naturforvaltning og besøksstrategier. Et utslippsfritt reiseliv betyr ikke at vi skal slutte å reise, men lengden og farten på reisene må ned, og vi må bruke miljøvennlig transport. Der spiller det enkelte friluftslivet en viktig rolle: med kroppen som drivkraft på naturens premisser.

Bærekraftig vekst

Naturopplevelser og friluftsliv gir miljøengasjement. Det vi er glade i, tar vi vare på. Skal vi fortsette å nyte naturen slik vi ønsker, må vi gjøre det på en måte som ivaretar den. Men medlemsvekst og økt aktivitet kan også bidra til å belaste naturen. Både medlemmer og ikke-medlemmer forventer at DNT tar ansvar for et miljøvennlig friluftsliv. Dette arbeidet får vi mest gjennomslag for med en stor medlemsmasse.

4.4. ORGANISASJON

Vår vekst skaper noen utfordringer. Tilstrømningen gir økt press på medlemsforeninger, frivillige og ansatte og gjør det vanskeligere å prioritere. Det blir viktig å utvikle menneskene i organisasjonen.

Frivilligheten

Foreningens bærebjelke, frivilligheten, er i utvikling. To av tre nordmenn bruker fortsatt mye tid på frivillig arbeid, men stadig flere ønsker en fleksibel frivillighet. Folk melder seg i større grad til å bidra med konkrete oppgaver. Flere medlemmer betyr ikke automatisk flere frivillige – og stadig færre er medlem av den organisasjonen de utfører frivillig arbeid for.

I DNT jobbes det over 820.000 dugnadstimer årlig. Vår medlems- og befolkningsundersøkelse viser at vi likevel har et stort dugnadspotensial. 62 prosent av DNTs medlemmer oppgir at de er ganske eller svært interessert i å bidra som frivillige, mens en femtedel av medlemmene oppgir at den viktigste grunnen til at de ikke har gjort det ennå, er at de ikke har blitt spurt.

Undersøkelsen viser også at den viktigste motivasjonen for å bidra som frivillig, er at oppgavene er meningsfulle og viktige. Mange legger vekt på følelsen av å kunne bidra, i tillegg til sosialt fellesskap. Dette er verdier vi må kommunisere tydelig i rekruttering av frivillige.

Inkludering og mangfold

Inaktive oppgir friluftsliv som den enkleste aktiviteten å bli med på, og alle sosiale lag deltar i friluftsliv. Allemannsretten gir folk rett til å ferdes fritt i utmark uten å betale. Mange friluftsjaktiverter krever også lite utstyr. Friluftslivet er derfor en nøkkel til inkludering. DNT jobber aktivt for å inkludere nye grupper i friluftslivet. DNT har et utstrakt samarbeid med regionale og lokale offentlige aktører, frivillige organisasjoner og andre for å nå ut til flere deler av befolkningen. Blant annet jobber DNT med flere prosjekter rettet mot flerkulturelle, samt tilbud for bevegelseshemmede, synshemmede og utviklingshemmede. DNT som organisasjon speiler likevel ikke befolkningssammensetningen godt nok, verken gjennom medlemmer, frivillige, tillitsvalgte, ansatte eller deltakere.

Samhandling og samarbeid

DNT har blitt stadig mer sammensveiset som organisasjon. Medlemsforeningene samarbeider tettere, og brukerne får et stadig mer helhetlig tilbud. Potensialet for bedre samhandling i foreningen er likevel fortsatt stort. Blant annet har vi mye å hente på å dokumentere arbeidsmetoder, forenkle og standardisere, samt dele kunnskap internt.

Bedre samhandling utvikler viljen til å jobbe for et felles mål og styrker internkulturen. Samtidig er det viktig at hver forening dyrker sin unike posisjon for å være mest mulig relevant i sine områder.

Foreningsmangfold

Vi har et stort mangfold av foreninger, med ulik størrelse, økonomiske forutsetninger og grunnlag for frivillighet. Mangfoldet av aktiviteter er også større enn tidligere. DNT er ikke lenger bare fotturer og tindebestigninger, men også sykling, padling, buldring og randonnee.

DNTs foreninger har likevel mange felles oppgaver og utfordringer: Medlemmene og befolkningen for øvrig forventer at vi skal prioritere de tradisjonelle utendørsaktivitetene. De DNT-tilbudene som folk flest kjenner til og bruker, er merkede løyper, turstier og hytter – både ubetjente, selvbetjente og betjente.

Nye kommuner og regioner

Det er vedtatt store endringer i kommune- og regionstrukturen, og dette er prosesser som vil fortsette de neste årene. Endringene vil kunne påvirke organiseringen av DNT, som allerede har en kompleks struktur som ikke følger den offentlige forvaltningsstrukturen. Endringene vil kunne åpne opp for diskusjoner om hvordan medlemsforeningene organiserer ansvarsområder og

DNT er en organisasjon i medvind. Skal vi nå nye høyder også i fremtiden må vi fortsette å investere i egen organisasjon og ta godt vare på medlemmer og samarbeidspartnere. FOTO: Eivind Haugstad Kleiven

medlemsfordeling. På kort sikt kan det by på utfordringer, på lang sikt kan endringene gi økt samhandling og samarbeid. DNTs overordnede mål er at foreningen skal komme styrket ut av endringene som skjer i kommune- og fylkesstrukturen.

4.5 KOMMUNIKASJON

DNT har de senere årene opplevd stor vekst på alle områder, både når det gjelder medlemmer, aktiviteter, overnattinger og dugnadstimer. I 2017 hadde vi en vekst på seks prosent flere nye medlemmer. 14 prosent av spurte ikke-medlemmer svarer i en undersøkelse at de ser det som svært eller ganske sannsynlig at de vil bli medlemmer av DNT, noe som også gir oss stort potensial for ytterligere medlemsvekst. Dette er selvfølgelig svært positivt. Det styrker gjennomslagskraften og gjør oss til en sterk friluftslivsaktør.

Men fortsatt god medlemsvekst er ingen selvfølge. Vi må være opptatt av hvordan vi beholder dem som har meldt seg inn. Her har DNT et stort potensial. I 2017 mistet vi rundt 13 prosent av medlemmene. Samtidig oppgir 37 prosent av tidligere medlemmer at det er svært sannsynlig at de vil bli medlemmer igjen.

4.6 ØKONOMI

For å lykkes med våre hovedområder, må organisasjonen ha en god økonomi. Vi har drevet vår virksomhet etter samme mal over lengre tid. I dagens samfunn blir mange forretningsmodeller utfordret, nye løsninger etablert og konkurransen hardere. Dette påvirker også frivillige organisasjoner. Vår økonomi er avhengig av medlemskontingent, strategiske partnere, offentlig prosjektf finansiering og omfanget av frivillig arbeid. Medlemsforeningene har store kostnader og inntekter fra sin hyttedrift. Medlemsinntektene er selve grunnfinansieringen vår, og inntektsnivået påvirkes av sammensetningen av medlemsmassen og prisen på medlemskap.

Eksisterende modell for utdeling av formålskapital er best egnet i perioder med stabile inntekter og utgifter. Når investeringene blir store, har modellen svakheter. Vi må derfor vurdere om modellen oppfyller sitt formål som risikobuffer i fremtiden.

Hytteparken, som består av rundt 550 hytter, binder opp en stor del av kapitalen i medlemsforeningene og er det DNT har brukt mest penger på gjennom tidene. I årene fremover blir det avgjørende å løse utfordringene med forvaltning og oppgradering. Tiden er moden for å tenke nytt om hvilke investeringer som er viktige for DNT-forbundets felles framtid. For eksempel kan nye digitale løsninger gjøre vår virksomhet mer effektiv, noe som kan kreve store investeringer.

4.7 DIGITALISERING

Forventningen fra omverdenen til digitale løsninger er høy, også for vårt analoge tilbud. Den digitale utviklingen gir DNT muligheter innen frivillighet, medlemskommunikasjon, effektivisering av arbeidsmetoder og brukertjenester.

Det vil bli stadig nye muligheter for å håndtere og tilpasse kommunikasjonen med brukere, gjester og medlemmer på en bedre måte. Foreningen er nå i startgropen på flere digitaliseringsprosjekter, og det er viktig at vi prioriterer disse. Å velge de riktige digitale prosjektene er vanskelig og krever riktig kompetanse og god forankring i medlemsforeningene. Vi må samarbeide med ekstern spisskompetanse på de ulike områdene.

Digitalisering gir nye muligheter og digitale løsninger må ses som viktige verktøy for å nå målene innen kommunikasjon, naturforvaltning, hytter og ruter, aktiviteter og organisasjon. For å forstå hvordan IT på best mulig måte kan understøtte viktige strategiske mål, må digitale tjenester allerede i startfasen ses som en integrert del av alle nye prosjekter.

DNT skal delta aktivt i utviklingen av nye former for friluftsliv og tilpasse tilbudet til nye generasjoner, i tråd med våre verdier. FOTO: Eivind Haugstad Kleiven

Organisasjonen må bidra til at enda flere frivillige kan gjøre det de liker best: skape naturopplevelser for livet. FOTO: Marius Dalseg Sætre

DNT skal være en inkluderende organisasjon for alle, blant annet gjennom vårt tilbud om friluftsliv tilrettelagt for utviklingshemmede (FTU). FOTO: Kari Nygard Tvilde.

5. GJENNOMFØRING OG OPPFØLGING

Målene og tiltakene beskrevet i strategien er overordnet. På mange områder er det behov for mer konkret oppfølging gjennom strategiske, årlige handlingsplaner. Tiltakene i disse planene skal til enhver tid speile de strategiske målene. Det skal være lett å koble konkrete delmål, tiltak, ansvarsfordeling og tidsfrister i de strategiske handlingsplanene opp mot hovedmålene i strategien.

DNT har flere dokumenter med ulik forankring i organisasjonen: strategi for natur- og miljøvern, veikart for bærekraftig reiseliv, strategisk plattform for fjellsport, strategisk handlingsplan for betjente anlegg og DNT ung 2015–2018. Disse dokumentene er reflektert i strategien, som skal være ett samlende dokument.

I denne strategiperioden skal DNT sentralt, i samarbeid med eksisterende utvalg der medlemsforeningene er representert, lage planer for å nå de strategiske målene innen våre tre kjer-

neområder: hytter/ruter, aktiviteter og naturforvaltning/kulturarv/miljø, samt våre fire virkemidler: organisasjon, kommunikasjon, økonomi og digitalisering. I tillegg er utforming av handlingsplaner satt opp som konkrete tiltak i strategien for utvalgte, prioriterte områder. Dette arbeidet skal starte opp høsten 2018. Gjennom disse planene vil vi nå de strategiske målene. Styret og landsmøtet vil få en årlig status på utvalgte måltall, mål og delmål fra strategien.

På denne måten sikrer vi at strategidokumentet beholder sin overordnede, samlende form, samtidig som vi får konkret oppfølging av målene. Målene og tiltakene beskriver summen av det DNT som forbund av 57 medlemsforeninger skal levere på. Ikke alle mål og tiltak er like relevante for alle medlemsforeninger.

Vi anbefaler at foreningene rullerer og kobler på sine egne strategier og planer i takt med den overordnede strategien.

ÅRSPLANER

VEIVALG

Status for måltall, mål og delmål rapporteres til landsstyret og landsmøtet årlig

KJERNEVIRKSOMHET

- Samlet plan
- Kystfriluftsliv
- Sikkerhet
- DNT ung
- Fjellsport

Aktiviteter

- Hytter
- Ruter

Hytter og ruter

- Samlet plan

Natur, kulturarv og miljø

VIRKEMIDLER

- Samlet plan, med vekt på inkludering og mangfold

Organisasjon

- Samlet plan

Kommunikasjon

- Samlet plan DNT sentralt

Økonomi

- Samlet plan

Digitalisering

6. GRUNNLAGS-DOKUMENTER

- < Helsedirektoratet, Gunnar Breivik og Kolbjørn Ræfoss. (2017). Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosial ulikhet. Oppdatert og revidert rapport.
- < Ipsos MMI (2017): Nordmenns turvaner: <http://www.norskfriluftsliv.no/7-av-10-gar-pa-tur-hver-uke/>
- < Statistisk Sentralbyrå (2017). Helseregnskap
- < Vista Analyse (2016/36): Samfunnsøkonomiske virkninger av friluftsliv
- < Frivillighet Norge (2017): Frivillighetsbarometeret 2017
- < Opinion (2017): Tidenes DNT-undersøkelse. Medlems- og befolkningsundersøkelse 2017
- < Veivalg for Den Norske Turistforening 2013–2018
- < DNTs Natur- og miljøvernstrategi 2017–2019
- < Mot et bærekraftig reiseliv – veikart fra reiselivsnæringen i Norge (2017)
- < Strategisk plattform for Fjellsport som strategisk satsningsområde i DNT (2017)
- < DNT ung 2015–2018
- < Strategisk handlingsplan for betjente anlegg i DNT (utkast 2017)
- < Strategiutvalget 2017: Synopsis av drøftingene i strategiutvalget og landsstyret per 15.05.17
- < DNTs samhandlingsundersøkelse 2017
- < Stortingsmelding nr. 18 (2015–2016): Friluftsliv–natur som kilde til helse og livskvalitet
- < SSB (2017) Idrett og friluftsliv: levekårsundersøkelsen 2017, SSB
- < DNTs medlemsstatistikk 2013-2017

BÆREKRAFTIGE VEIVALG

Bærekraftige veivalg handler om å ta vare på de grunnleggende behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. I DNT bruker vi begrepet for tre områder: natur og miljø, økonomi og menneskene i organisasjonen. Å tilrettelegge for et enkelt friluftsliv er det viktigste vi bidrar med i et lavutslippssamfunn. Denne strategien sier at vi skal vokse i antall medlemmer og aktiviteter, samtidig som vi skal ta vare på naturen og menneskene i og utenfor organisasjonen. Dette kan ses som motsetninger, men vi ser en sammenheng: Jo flere medlemmer, jo større gjennomslagskraft får vi for våre tiltak for bærekraftig utvikling. Her har vi oppsummert strategiens viktigste mål og tiltak for bærekraftig drift internt og omstilling til et lavutslippssamfunn.

SLIK BIDRAR DNT TIL ET RIKT LIV MED ENKLE MIDLER

NATUR OG KLIMA

- › Øke oppslutningen om å bevare viktige natur- og friluftsområder
- › Bidra til en bærekraftig utvikling av ikoniske turmål, slik at naturen blir ivaretatt
- › Følge og utvikle tiltakene i «Veikart for en bærekraftig reiselivsnæring»
- › Etablere fornybare energiformer på hyttene
- › Jobbe for å erstatte diesellaggregater på hyttene med miljøvennlig energi
- › Basere turer og arrangementer på mest mulig grønn transport
- › Redusere antall turer som innebærer flyreiser
- › Redusere antall interne flyreiser og oppfordre til digitale møter
- › Synliggjøre miljøvettsatsingen til DNT ung
- › Påvirke partnere og leverandører til å drive bærekraftig
- › Forvalte de av våre hytter og ruter som er kulturminner på en ansvarlig måte

MENNESKENE

- › Aktivitetstilbudet skal være inkluderende for alle alders- og samfunnsgrupper
- › Prioritere aktiviteter for barn, unge og familier for å inkludere flere
- › Innføre inkludering som eget emne i turlederutdanningen
- › Legge til rette for utlån av friluftsutstyr
- › Videreutvikle tilbud og tilpasninger for folk med funksjonsnedsettelse
- › Kommunisere gleden ved friluftsliv og synliggjøre vårt tilbud til flere
- › Prioritere tiltak som gjør at DNT i større grad speiler befolkningssammensetningen (alder, kjønn, etnisitet, funksjonsevne) blant medlemmer, frivillige, tillitsvalgte og ansatte
- › Vi skal ha best kompetanse på sporløs ferdsel og sikkerhet i naturen, både i høyfjellet og nærområdene
- › Bidra til økt kunnskap om sikkerhet, tur etter evne og hensynsfull ferdsel i naturen
- › Kommunisere slik at vi skaper lyst til å ta vare på norsk turkultur

ØKONOMI

- › Sikre en langsiktig og bærekraftig økonomi
- › Utvikle helhetlig plan for hvordan vi forvalter hytter og ruter på en økonomisk bærekraftig måte
- › Ikke opprette nye hytter og ruter hvis det går på bekostning av det vi allerede forvalter og som fungerer bra

DNT
150
1868-2018

Det finnes en nasjonal transportplan uten en eneste bomring

I år er det 150 år siden Thomas Heftye startet DNT med ønske om “at lette og utvikle Turistlivet her i Landet”. Takket være DNT sine 300.000 medlemmer kan DNT eie og drive nærmere 550 hytter, opprettholde over 22.000 km med T-merkede stier og arrangere friluftaktiviteter over hele landet. 750.000 dugnadstimer legges ned hvert år og i fjor deltok 900.000 mennesker på våre turer og arrangementer. Men vi trenger din hjelp til å vedlikeholde både stier og hytter.

Bli medlem i dag på dnt.no

DET LIGGER I VÅR NATUR

Den Norske Turistforening - Youngstorget 1 0181 Oslo Info@dnt.no www.dnt.no